

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obžalovanému **R. S. a spol. pre spolupáchateľstvo obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi** podľa § 20, § 172 ods. 1 písm. c/, písm. d./, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom dňa 7. januára 2010 o návrhu obžalovanej R. S. na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. rozhodol

t a k t o :

Trestná vec obžalovaného R. S. a spol. vedená na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 6 To 42/2008 pre spolupáchateľstvo obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 20, § 172 ods. 1 písm. c/, písm. d./, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. **sa Krajskému súdu v Trnave neodníma.**

O d ô v o d n e n i e

Na Krajskom súde v Trnave sa pod sp. zn. 6To 42/2008, vedie proti obžalovaným R. S., R. S. a J. S. trestné stíhanie, v štádiu odvolacieho konania, pre spolupáchateľstvo obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 20, § 172 ods. 1 písm. c/, písm. d./, ods. 2 písm. e/ Tr. zák.

Obžalovaná R. S. podaním z 19. novembra 2009 vzniesla námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trnave a žiadala postupovať podľa § 23 ods. 1 Tr. por. Oznámila, že na Okresný súd v Trnave podala občiansko-právnu žalobu vo veci ochrany osobnosti. V tejto žalobe ona sama vystupuje ako žalobca a sudcovia Krajského súdu v Trnave ako žalovaní. Vzhľadom na skutočnosť, že skoro so všetkými

sudcami Krajského súdu v Trnave je v súdnom spore, domáha sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v súlade s ustanovením § 23 ods. 1 Tr. por.

Predsedníčka senátu Krajského súdu v Trnave Mgr. Anna Mizerová predložila predmetnú trestnú vec 14. decembra 2009 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o návrhu obžalovanej R. S. na odňatie a prikázanie veci inému krajskému súdu. V návrhu uviedla, že na Okresnom súde v Trnave je vedená proti sudcom Krajského súdu v Trnave žaloba, ktorú podala obžalovaná R. S. pod sp. zn. 12 C 155/2009. Vyslovila tiež názor, že v dôsledku žalôb podaných proti sudcom Krajského súdu v Trnave by bolo vhodné, pre pochybnosti o nezáujatosti, vec Krajskému súdu v Trnave odňať a prikázať ju na rozhodnutie inému krajskému súdu.

Súčasťou predloženého spisového materiálu sú aj vyjadrenia všetkých sudcov Krajského súdu v Trnave, z ktorých vyplýva, že v predmetnej trestnej veci sa vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti členovia senátu 6 To, a to predsedníčka senátu Mgr. Anna Mizerová a sudcovia JUDr. Pavol Sládok a JUDr. Darina Wolfová cítia byť zaujatí, väčšina sudcov Krajského súdu však nemá žiadny vzťah k obžalovaným a necítia sa byť vo veci zaujatí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal obsah predloženého spisového materiálu a zistil, že nie je daný dôvod na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Trnave, a to členov senátu 6To a ani na odňatie trestnej veci obžalovaného R. S. a spol. Krajskému súdu v Trnave a jej prikázanie inému krajskému súdu.

Z obsahu spisu vyplýva, že vec napadla na Krajský súd v Trnave ešte 9. júna 2008. Predsedníčka senátu určila termíny verejných zasadnutí na dni 17. júla 2008, 1. októbra 2008, 29. januára 2009, 16. apríla 2009 a 13. augusta 2009. Všetky tieto termíny museli byť zrušené z dôvodu, že všetci obžalovaní postupne vznášali generálne námietky zaujatosti voči sudcom Krajského súdu v Trnave a domáhali sa odňatia veci tomuto krajskému súdu a jej prikázania inému krajskému súdu. O návrhoch obžalovaných rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uzneseniami, sp. zn. 1 Ndt 10/2008, z 30. júla 2008 (námietka obžalovaného R. S.), sp. zn. 6 Ndt 10/2008, z 19. novembra 2008 (námietka obžalovaného J. S.), sp. zn. 4 Ndt 2/2009, zo 16. apríla 2009 (námietka obžalovanej R. S.) a sp. zn. 3 Ndt 9/2009, z 13. mája 2009 (námietka obžalovaného R. S.) vždy tak, že trestnú

vec obžalovaných S. Krajskému súdu v Trnave neodníma, pretože pre takýto postup nebol zistený zákonný dôvod.

Ostatný raz rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. septembra 2009, sp. zn. 3 Ndt 16/2006, o návrhu obžalovaného J. S. na odňatie veci Krajskému súdu v Trnave a jej prikázanie inému krajskému súdu z dôvodu, že na sudcov Krajského súdu v Trnave podal žalobu na ochranu osobnosti. Rozhodol tak, že trestnú vec obžalovaného R. S. a spol. Krajskému súdu v Trnave neodňal.

Predsedníčka senátu Mgr. Anna Mizerová vo veci určila nový termín verejného zasadnutia na 26. novembra 2009. Aj tento termín verejného zasadnutia však musel byť zrušený, pretože v tomto prípade zas obžalovaná R. S. zopakovala postup spoluobžalovaných R. S. a J. S. a na Okresný súd v Trnave podala žalobu na ochranu osobnosti na sudcov Krajského súdu v Trnave. Jej podstatou je tvrdenie obžalovanej, že je nevinná, žalovaného skutku sa nedopustila, a preto pokiaľ sudcovia zamietali jej žiadosti o prepustenie z väzby, porušujú jej práva a sú voči jej osobe zaujatí.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosti o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Nestrannosť je neodmysliteľným atribútom pojmu súd. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). Možno rozlišovať subjektívny prístup, ktorý sa pokúša zistiť, čo si sudca myslel **pro foro interno**, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti v tomto smere. Aplikujúc tento prístup potom rozlišujeme nestrannosť **subjektívnu** (konkrétne) a nestrannosť **objektívnu alebo štrukturálnu** (abstraktnú).

Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak, pričom spravidla sa posudzuje podľa správania sa sudcu.

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával.

Práve tu sa uplatňuje teória zdania, podľa ktorej **nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, a predovšetkým obvineného.**

I keď zákon v § 31 ods. 1 Tr. por. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done"), nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 31 ods. 1 Tr. por. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však v tejto súvislosti poukazuje na tú skutočnosť, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z. z. v znení zmien a doplnkov a je povinný prejednať a rozhodnúť všetky veci, ktoré mu boli pridelené v súlade s platným rozvrhom práce súdu.

Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však neboli

v prejednávacom prípade splnené, keďže v danom prípade ide zo strany obžalovanej R. S. za účelové konanie motivované snahou oddialiť rozhodnutie o podanom odvolaní. V prípade, že by sudy pristúpili na takúto „hru“ obžalovaných S., viedlo by to k tomu, že títo obžalovaní by určovali, ktorý sudca prerokuje a rozhodne v jeho trestnej veci.

Rovnako podľa existujúcej súdnej praxe námietka zaujatosti vznesená procesnou stranou proti všetkým sudcom konkrétneho súdu, v danom prípade proti sudcom Krajského súdu v Trnave, sa považuje za návrh na delegáciu v zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por., z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Z dikcie vyššie citovaného ustanovenia § 23 ods. 1 Tr. por. jasne vyplýva, že odňatie veci príslušnému súdu a jej prikázanie inému súdu toho istého stupňa je prípustné len za podmienok, že existujú na to dôležité dôvody.

V zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 Tr. por. za dôležité dôvody je potrebné považovať také okolnosti, ktoré umožnia celkovo lepšie uplatniť základné zásady trestného konania a splnenie účelu trestného konania iným súdom ako súdom miestne príslušným. Dôležitými dôvodmi sú okolnosti, ktoré zabezpečia zistenie skutkového stavu veci, dodržanie zásady ústnosti a bezprostrednosti, výchovné pôsobenie trestného konania na obžalovaného i na ostatných občanov a zabezpečia najmä dôveru občanov v nestranné, objektívne a spravodlivé rozhodnutie súdu.

Z článku 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Pre zmenu príslušnosti súdu určenej zákonom, a teda pre rozhodnutie o odňatí veci a jej prikázaní inému súdu toho istého druhu a stupňa musia existovať závažné „dôležité dôvody“. V predmetnej veci obžalovaná uviedla ako dôvod vznesenej námietky skutočnosť, že na Okresný súd v Trnave podala občiansko-právnu žalobu na ochranu osobnosti, pričom sudcovia Krajského súdu v Trnave vystupujú v tomto spore v pozícii žalovaných.

S prihliadnutím na predchádzajúci postup obžalovaných pri podávaní námietok zaujatosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky vníma konanie obžalovanej R. S. skôr ako snahu oddialiť konečné rozhodnutie v predmetnej trestnej veci, a prípadné potvrdenie uložených vysokých nepodmienečných trestov odňatia slobody.

Pri posudzovaní, či v konkrétnej trestnej veci existujú dôležité dôvody na delegáciu, nemožno vychádzať len z jedného hľadiska, ale vo vzájomnej súvislosti treba hodnotiť všetky okolnosti prípadu, ktoré prichádzajú do úvahy. Súd musí posudzovať, či návrh strany na delegáciu obsahuje dôležitý dôvod v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. a či nie je len účelovým krokom smerujúcim k predĺženiu konania.

Z obsahu predloženého spisového materiálu nevyplývajú žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 23 ods. 1 Tr. por. Dôležitým dôvodom odňatia a prikázania veci nemôže byť skutočnosť, že obžalovaný sa nestotožní s vecným rozhodnutím súdu. Na nápravu prípadných pochybení v rozhodovacej činnosti súdov slúžia výlučne riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktorými sa obžalovaný môže domáhať preskúmania jednotlivých rozhodnutí v jeho trestnej veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto môže konštatovať, že v posudzovanom prípade neboli splnené zákonné podmienky, tak ako ich má na mysli ustanovenie § 23 ods. 1 Tr. por., a preto rozhodol tak, že trestnú vec obžalovaného R. S. a spol. Krajskému súdu v Trnave neodníma.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 7. januára 2009

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová